

Roger Deakins: Analýza kameramanského stylu

Důvodem, proč si studenti filmových studií volí jen zřídka jako téma kameramanskou tvorbu (a pokud ano, tak spíš z hlediska estetického), je většinou limitovanost jejich technických základů a specifických znalostí. Náročnost v náhledu na tuto profesi se ještě zvýšila v době rozvinutých digitálních technologií a složitých obrazových formací. Vzhledem k tomu se obtížně určuje autonomní účast kameramana v kolektivu dalších specialistů. I proto oceňuji volbu Valerie Špulákové, která se soustředila v tvorbě významného britského kameramana Rogera Deakinse na oblast kreativity a techniky v jejich nedělitelnosti. Nespokojila se jen s profilací osobnosti a povšechnou charakteristikou Deakinsovy filmografie, ale pokusila se o důkladný analytický rozbor, který demonstrovala především na třech vybraných filmech různých žánrů (*Sicario: Nájemný vrah*, *Zmizení*, *Blade Runner 2049*) v režii Denise Villeneuvea.

Ani V. Špuláková se nemohla opírat o vlastní praktické zkušenosti ve sféře filmové techniky, přesto se s ní v daných možnostech obstojně seznámila a pronikla do moderních postupů, které jsou pro kameramanskou profesi neodmyslitelné. Osvojila si pojmy v odborné terminologii a dobře se orientovala ve specializovaných pramenech a převzaté metodologii. Byla si vědoma relativity v identifikaci kameramanského stylu nebo autorství, zvláště ve spolupráci s dominantní režisérskou osobností. Proto se pokusila analyzovat Deakinsův tvůrčí podíl vyčleněný a souběžně v přímé vazbě s dalšími funkčními složkami.

Pro analýzu a interpretaci Deakinsovy tvorby si vymezila prostor soustředěný na jeho spolupráci s režisérem Villeneuveem. Zkoumala rovnováhu v jejich kooperaci, v konceptech jednotlivých filmů rozlišovala jejich přístup k vizuálu podle analogických nebo rozdílných názorů. V rozboru Deakinsova přístupu k mizanscéně (ateliérové i plenérové) shrnula poznatky, v nichž upřesnila technicistní aspekty (světelnost, rámování, kompozice záběrů, saturace barevného tónování, využití dronů aj.). Za zvláště přínosné považuji pasáže, v nichž Špuláková vystihla v konkrétních scénách Deakinsovu schopnost „vyprávět kamerou“ (záběry bezeslovné komunikace, sdělení informací v němém dialogu snímaném prostřednictvím detailů tváří) jako výrazný projev jeho autorského vkladu. Vybrané scény doplněné foto ilustracemi podrobila interpretačnímu „čtení“ v jejich (ne)verbální naraci a vyložila významy vložené do obrazových kompozic: v invenčním rejstříku kamerové mobility či státnosti, v úhlu pohledu na objekt, v prostorové situovanosti postavy atd. Všimla si zástupné funkce kamery při charakteristice či emocích postav nebo při navození dramatického napětí (strachu) v žánru thrilleru. Rozkryla tak pro diváka neznámý (protože neviditelný) svět za kamerou a obnažila technické zákulisí filmové iluzivnosti.

Kromě bibliografických pramenů, z nichž V. Špuláková čerpala, jí posloužil ve výzkumu zvláště užitečný zdroj: Deakinsovy osobní výpovědi, dostupné ve speciálním podcastu, s jeho zasvěcenými informacemi o průběhu natáčení filmů a realizaci konkrétních situací či řešení problémů. Tato pomůcka však byla někdy i kontraproduktivní. Citované či parafrázované Deakinsovy názory a popisované postupy, jakkoli zajímavé, se na sebe vrší, zejména v závěrečných kapitolách, a zatěžují text nadměrnými odkazy a citacemi. Notorické porovnávání týchž nebo odlišných postupů v jednotlivých filmech by potřebovalo někdy utřídit nebo redukovat v zájmu větší názornosti.

U filmu *Blade Runner 2049*, kde autorka poukazuje na odlišný koncept jeho vizuálu vzhledem ke slavnému snímku *Blade Runner* (režie Ridley Scott, 1982), na nějž volně navazuje, postrádám aspoň stručné srovnání s jeho kamerovým pojetím, byť by to byla třeba jen poznámka pod čarou. Tyto moje

výhrady jsou však víceméně marginální v rámci celkového hodnocení nesporně kvalitní práce. Autorce se podařilo představit Rogera Deakinse v komplexním portrétu jako originálního tvůrce, navíc schopného reflektovat vlastní tvorbu.

Bakalářskou práci Valerie Špulákové doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikaci výborně.

V Praze 20. 8. 2022

doc. St. Přádná